

Klimatvinnare

- vilka branscher och företag vinner på en tuff klimatpolitik?
Presentation av slutsatser i Almedalen 10 juli 2008

Syftet med denna rapport är att utröna vilka branscher och företag som blir vinnare på en tuff klimatpolitik. Branscherna har vi försökt välja på ett så vetenskapligt sätt som möjligt. Företagen är framförallt utvalda som goda exempel, de har valts ut genom en enkätundersökning i respektive bransch.

Det första steget om man vill utse vinnarna på en tuff klimatpolitik är att definiera ”vinnare” och ”tuff klimatpolitik”. Med vinnare menar vi att branschens/företagets vinster och omsättning kommer att öka. Den ”tuffa klimatpolitik” vi studerar i rapporten är 30 procents minskning inom Sverige av utsläppen av koldioxid (ekvivalenter) från 1990 till 2020. Detta liknar det mål som EU åtar sig om andra industriländer åtar sig jämförbara reduktioner. En skillnad mot EU:s mål är dock att vi antar att minskningen sker helt inom Sverige medan EU använder utsläppshandel och svenskfinansierade utsläppsminskningar i andra länder (så kallade ”flexibla mekanismer”).

Vi antar att målet uppnås med hjälp av generella ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt eller utsläppshandel, som gör att priset för koldioxidutsläpp blir samma i alla sektorer. Ekonomiska styrmedel är ett effektivt sätt att uppnå målet. Alternativet, att anta att målet uppnås genom en uppsjö av åtgärder, hade också varit svårt att studera på ett överskådligt sätt.

Inom ramen för denna studie har vi inte haft möjlighet att göra någon egen modellstudie av vilket pris på koldioxid som krävs för att uppnå detta mål. Utifrån en litteraturstudie bedömer vi att det landar i intervallet 2500 till 5000 kr per ton. Detta är mycket högt, som en jämförelse ligger priset på EU:s utsläppsrätter i häraden 200 kr/ton. Det som gör priset högt är antagandet att minskningen ska ske helt inom Sverige.

En vinnarbransch måste dels representera en teknik som minskar koldioxidutsläppen, dels kunna öka sin omsättning och vinst på grund av detta. En del tekniska lösningar minskar koldioxidutsläppen mycket, men innebär bara att de företag som förlorar på den tuffa klimatpolitiken blir mindre av förlorare. Ett exempel på detta är CCS (koldioxidlagring), vars lönsamhet ligger i att den minskar kostnaderna för företag med stora koldioxidutsläpp. Det kan också vara så att de som producerar den koldioxidsnåla tekniken är samma företag som producerade den mindre snåla tekniken. Detta gäller exempelvis producenterna av energieffektiva lampor, kontorsutrustning och vitvaror samt producenterna av energieffektiva fordon.

De fem tydligaste vinnarbranscherna enligt vår studie är:

- Vindkraft. Efterfrågan på koldioxidfri el kommer att öka betydligt. Branschen växer kraftigt redan idag och de hinder som finns, exempelvis tillståndsgivning och kapacitetsbrister i stamelnätet, ser ut att kunna överkommas.
- Energieffektiv industriteknik. Denna ”bransch” består egentligen av olika tekniker och processer. Enskilt störst vinstpotential verkar energieffektiva industrimotorer ha.

- Energieffektivisering av lokaler och bostäder. Här finns redan idag åtgärder som är lönsamma men som inte genomförs fullt ut på grund av olika marknadsmisslyckanden. Med ett koldioxidpris på flera tusen kronor per ton tror vi att dessa hinder kommer att överkommas.
- Biobränslen och bioråvaror. Högre koldioxidpriser leder till en ökad marknad för dessa produkter. Sverige har god tillgång på exempelvis skogsråvaror i olika former.
- Bergvärme. Efterfrågan på företag som genomför bergsvärmeborrningar och installerar bergvärme kommer att öka ytterligare på grund av det höga koldioxidpriset.

Det bör påpekas att vår analys är tämligen statisk, vi har inte gjort förutsägelser om genomslag för helt ny teknologi. Företag som forskar på teknologi som överhuvudtaget inte finns på marknaden idag finns alltså inte med i studien.

Vi valde att endast lyfta fram tre exempelföretag och begränsade därför sökandet till de tre branscher som har de största vinstpotentialerna: vindkraft, energisnål industriteknik samt energieffektivisering av lokaler och bostäder. Företagen är:

- O2-gruppen för vindkraftsbranschen. Ett starkt affärskoncept och potentiellt väldigt hög omsättning år 2020.
- WEG Scandinavia AB för energisnål industriteknik. Hög omsättning idag för energieffektiva motorer (dock inte högst), hög tillväxttakt för dessa produkter och ett omfattande utvecklingsprogram.
- TAC Svenska AB för energieffektivisering av bostäder och lokaler. En hög och snabbt ökande försäljning av energieffektiviseringstjänster.

Vad bör då göras från politiskt håll för att underlätta för vinnarna? Vi rekommenderar tre saker:

1. Förutsägbarhet. Om företag vet vilken framtid som väntar kan de lättare göra de investeringar som krävs. Förutsägbarhet gör också att anpassningen överlag blir snabbare och större. Om du tror att något är temporärt konsumerar du bara mindre, om du tror att prisökningen är permanent kanske du väljer konsumera något annat istället (till exempel byter till en koldioxidsnålare bil).
2. Tillhandahåll infrastruktur. Ett handfast exempel är att stamnätet för el byggs ut. Det är även viktigt att se över nätbolagens monopolsituation så att det inte blir för dyrt att koppla in ny elkraft på elnätet. Forskning och utbildning är också viktigt. Det kommer att behövas fler utbildade personer inom områdena energieffektivisering, vindkraftsteknologi, bioenergi och så vidare.
3. Underlätta juridiska processer. Det tydligaste exemplet är tillståndsgivning för vindkraft. Tillståndprocessen bör samlas ihop till ett tillfälle och förkortas.

Rapporten skrivs av Matts Andersson och Jenny von Bahr, WSP Analys & Strategi, på uppdrag av FORES.

